

ROZMOWY POLSIF i Bankier.pl

Michał Dybuła

główny ekonomista
BNP Paribas Bank Polska

Tak powstaje świat bez zasad. Ekonomista: Kupujemy taniej, a potem się dziwimy

Zrównoważony rozwój brzmi jak hasło z konferencji, ale w praktyce chodzi o coś prostszego: przyzwoitość. Problem w tym, że krótkoterminowy zysk często wypycha ją z biznesu, a konsumenci w kryzysie wybierają „taniej", nie „odpowiedzialniej". Michał Dybuła, główny ekonomista BNP Paribas mówi wprost, co wtedy dzieje się z rynkiem.

Robert Sroka, Andrzej Stec: Dlaczego w ostatnich latach do koncepcji rozwoju gospodarczego dołączył przymiotnik „zrównoważony"?
Michał Dybuła, główny ekonomista BNP Paribas Bank Polska: W ostatnich latach rosła świadomość potrzeby rozwoju, który nie tylko wspiera wzrost gospodarczy, ale także chroni środowisko naturalne, promuje równość społeczną i zapewnia dostęp do zasobów dla przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój obejmuje więc trzy kluczowe obszary: zwiększenie aktywności gospodarczej, ochronę środowiska oraz dobrostan społeczny.
Chodzi po prostu o to, żeby zachowywać się przyzwoicie i odpowiedzialnie. Wobec społeczeństwa, klientów, kontrahentów, pracowników i innych interesariuszy – a także – przyszłych pokoleń.

Maksymalizacja zysku, która jest głównym celem przedsiębiorcy (akcjonariuszy), zwłaszcza w krótkim terminie, może jednak – niestety - skłaniać do działań i nieprzyzwoitych, i nieodpowiedzialnych. Jak sądzę to świadomość tego, że cele finansowe z jednej strony, a odpowiedzialność firm – z drugiej, powoduje konieczność tworzenia prawnych ram nakazujących zachowania przyzwoite i odpowiedzialne i nakładających kary (w tym podatki, opłaty, itp.) na tych, którzy się do nich nie stosują.

Szczególnie ciekawy jest moim zdaniem dysonans pomiędzy „użytecznością" wyborów konsumenta w krótkim i długim terminie. Jako klienci niechętnie płacimy więcej, wybierając (zwłaszcza w okresach recesji/niższego wzrostu dochodów) produkty tańsze, lecz niekoniecznie wytwarzane w sposób przyzwoity i odpowiedzialny. Ekstrapolując takie zachowania konsumenckie nietrudno o wyobrażenie sobie sytuacji, kiedy na rynku pozostaną jedynie podmioty stosujące nieetyczne praktyki, zatruwające środowisko, itd. Ale czy chcielibyśmy żyć w takim świecie, gdzie przedsiębiorstwa depczą prawa pracownicze, godność człowieka, zatruwają środowisko...

Kolejną kwestią, związaną ze świadomością – zwłaszcza środowiskową – są ewidentne symptomy zmian klimatu jak np. częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof naturalnych. Częstotliwość ta na przestrzeni ostatnich 30-35 lat wyraźnie i odczuwalnie wzrosła (susze, ekstremalne upały, huragany, powodzie). To akurat naprawdę łatwo zauważyć i zmierzyć. Stąd też, moim zdaniem, szalenie istotny wydaje się drugi aspekt taksonomii UE, czyli adaptacja do zmian klimatu. Bo może nam się, jako całej ludzkości, nie udać zatrzymać/zmitygować zmian klimatycznych.

Kwestie społeczne – od kilkunastu lat obserwujemy postępującą brutalizację dyskursu społecznego i politycznego. Jak uczy historia od złych słów do złych czynów droga nie jest daleka. Nawet jeśli firmy nie są bezpośrednio w takie praktyki zaangażowane, to dbałość o uczciwe i przyzwoite relacje z pracownikami, klientami, społeczeństwem może być jakimś promyczkiem nadziei. Przedsiębiorstwa powinny być bowiem miejscem w którym pracownicy/klienci/interesariusze są traktowani z szacunkiem i gdzie panuje wzajemne zaufanie.

Zrównoważony rozwój doczekał się operacjonalizacji na poziomie działań nie tylko środowiskowych, ale też społecznych i zarządczych. Z tym związany jest chyba najbardziej znany skrót ESG. Część E ze tego każdy łatwo rozszyfrowuje, ale co tam robi S i G?

G w ESG oznacza zarządzanie (Governance), czyli jakość zarządzania firmą, w tym strukturę zarządzenia, etyczne praktyki, przejrzystość, kontrolę ryzyk, odpowiedzialność przed udziałowcami oraz zgodność z prawem i standardami etycznymi.

S w ESG oznacza społeczny (Social), czyli uwzględnia aspekty związane z relacjami z pracownikami, klientami, społecznością lokalną, różnorodnością, równością, prawami człowieka oraz etycznymi praktykami w zakresie pracy i życia społecznego.

Jakie Państwo identyfikujecie najważniejsze trendy społeczne, zarządcze i środowiskowe wpływające na polską gospodarkę, a w szczególności na sektor finansowy.

Trendy społeczne: Rosnąca świadomość społeczna w zakresie równości, różnorodności i inkluzji, wzrost oczekiwań klientów wobec etycznych praktyk instytucji finansowych, zmieniające się oczekiwania pracowników wobec pracodawców – w tym kwestie pracy zdalnej, elastyczności i wartości organizacyjnych.

Trendy zarządcze: Wzrost znaczenia zrównoważonego zarządzania i odpowiedzialności społecznej korporacyjnej (CSR), rozwój modeli ESG w strategiach banków i instytucji finansowych, cyfryzacja procesów, w tym zastosowanie sztucznej inteligencji i danych w zarządzaniu ryzykiem i usługach klienta, potrzeba przejrzystości, etyki i dobrej jakości zarządzania w kontekście regulacji i nadzoru.

Trendy środowiskowe: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną (i osiągnięcie neutralności klimatycznej), rosnące znaczenie inwestycji w energię odnawialną i efektywność energetyczną, presja regulacyjna związana z dyrektywami ESG i zielonym pakietem UE, zwiększone ryzyko klimatyczne jako czynnik oceny ryzyka kredytowego i portfela inwestycyjnego.

Trendy te mają wpływ na sektor finansowy w Polsce, kształtując strategie inwestycyjne, produkty bankowe, zarządzanie ryzykiem, oraz relacje z klientami i regulatorami.

Jak oceniają Państwo wpływ nowych technologii, w tym rozwój sztucznej inteligencji na transformację polskiej gospodarki? Jakie z perspektywy banków dostrzegają Państwo wpływ tych technologii na zmiany społeczne i gospodarcze?

Nowe technologie i rozwój samouczących się algorytmów, przyczyniają się do dalszej transformacji polskiej gospodarki, przyspieszając cyfryzację, wspomagając innowacyjność i zwiększając efektywność procesów produkcji oraz dystrybucji towarów i usług. W sektorze finansowym digitalne narzędzia i algorytmy wspierają automatyzację operacji, personalizację usług, wykrywanie oszustw, ocenę ryzyka kredytowego, optymalizowanie zarządzania portfelami. Wpływ tych technologii na zmiany gospodarcze i społeczne jest dwojaki.

Pozytywny: zwiększa konkurencyjność, poprawia jakość usług, umożliwia szybsze podejmowanie decyzji, wspiera rozwój zrównoważonych rozwiązań poprzez bardziej precyzyjną analizę danych ESG.

Negatywny: zwiększa ryzyko utraty miejsc pracy w obszarach charakteryzujących się powtarzalnością zadań, pogłębia nierówności cyfrowe oraz budzi obawy dotyczące prywatności danych, etyki AI i przejrzystości algorytmów.

Najwięcej dzieje się w trendach środowiskowych. Jakie konkretne decyzje strategiczne, zmiany w strukturze portfeli lub produktach Państwa bank już wprowadził?

W ramach strategicznej transformacji, BNP Paribas Polska wprowadził szereg konkretnych decyzji i zmian w strukturze portfeli oraz produktach, które odzwierciedlają zaangażowanie Banku w ochronę środowiska, przeciwdziałanie zmianom i adaptację do zmian klimatu:

Zakończenie finansowania klientów z sektora węglowego– w 2020 roku bank przyspieszył harmonogram pełnego wyjścia z sektora węglowego by do końca 2030 r. doprowadzić do zakończenia współpracy z klientami zajmującymi się produkcją energii elektrycznej z węgla co jest zgodne z globalną strategią grupy BNP Paribas.

- Zwiększenie udziału kredytów zrównoważonych i zielonych – w 2025 roku ponad 40% nowych kredytów firmowych i inwestycyjnych miało charakter zrównoważony, w tym kredyty wspierające energię odnawialną, efektywność energetyczną i projekty w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego.
- Wprowadzenie produktu „Zielony Kredyt dla Firm" – dedykowany kredyt o korzystnych warunkach dla przedsiębiorstw inwestujących w zielone technologie, izolację budynków, instalacje fotowoltaiczne i inne innowacje środowiskowe.
- Zmiana struktury portfela kredytowego w kierunku zrównoważonego rozwoju – redukcja udzielanych kredytów w sektorach o wysokim wpływie na ryzyko klimatyczne (np. energetyka oparta na węglu), równocześnie zwiększanie wsparcia dla sektora OZE i innowacyjnych rozwiązań środowiskowych.
- Wdrożenie oceny ryzyka klimatycznego w procesie kredytowym – każdy Klient kredytowy (micro, SME i Korporacyjny) jest oceniany pod kątem wpływu działalności na ryzyko fizyczne i przejścia.
- Zwiększenie udziału inwestycji w obligacje zielone i zrównoważone – w 2025 roku bank zwiększył udział w funduszach zrównoważonych o ponad 60% w porównaniu do 2023 roku.

Te decyzje są częścią długoterminowej strategii banku, która ma na celu wspieranie transformacji zielonej w Polsce, zgodnie z celami UE i globalnymi standardami ESG

Jak oceniają Państwo krótkoterminowy i długoterminowy wpływ europejskiej i polskiej polityki zrównoważonego rozwoju na dynamikę gospodarki Polski – czy przynosi ona realne impulsy wzrostowe, czy raczej zwiększa koszty i ryzyka dla sektora przedsiębiorstw?

Krótkoterminowo polityka zrównoważonego rozwoju na poziomie europejskim i polskim wpływa na sektor przedsiębiorstw przez zwiększenie kosztów i wymagań regulacyjnych, zwłaszcza w zakresie oceny ryzyka klimatycznego, raportowania ESG, inwestycji w technologie niskoemisyjne oraz dostosowania się do nowych standardów energetycznych. To może prowadzić do presji na finanse firm, szczególnie małych i średnich, które w związku z tym potrzebują wsparcia.
W dłuższym terminie, polityka zrównoważonego rozwoju powinna tworzyć realne impulsy wzrostowe. Inwestycje w energię odnawialną, efektywność energetyczną, nowe technologie i zielone infrastruktury stymulują innowacje, tworzą nowe miejsca pracy i otwierają nowe rynki. Dostęp do funduszy unijnych, umożliwia firmom finansowanie transformacji zielonej na korzystnych warunkach.
W kontekście Polski, polityka UE działa jako motywator do modernizacji gospodarki, co powinno przyczyniać się do wzrostu efektywności, konkurencyjności i atrakcyjności rynku dla inwestorów zorientowanych na zrównoważony rozwój.

W jakim stopniu wymogi regulacyjne, takie jak taksonomia UE, CSRD czy ETS, faktycznie wpływają dziś na politykę kredytową i portfel aktywów banków, a w jakim pozostają głównie kwestią formalnego raportowania?

Wymogi regulacyjne nałożone na europejskie przedsiębiorstwa i wynikające z rozporządzenia o Taksonomii i dyrektywy CSRD miały być bodźcem to rozwoju praktyk zrównoważonego rozwoju i przekierowania strumienia finansowania na działalności, czy inwestycje, wspierające transformację europejskiej gospodarki. Rok 2026 rozpoczynamy w zupełnie nowego regulacyjnej rzeczywistości:

- obowiązek raportowania danych na temat zrównoważonego rozwoju będzie dotyczył już niedługo tylko firm zatrudniających więcej niż 1000 pracowników, z obrotami rocznymi przekraczającymi 450 mln EUR;
- czekamy na przyjęcie przez Komisję Europejską uproszczonych Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju opracowanych przez EFRAG;
- raportowanie taksonomii zostało uproszczone, zmniejszono liczbę punktów danych o ok 80%.

Raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju stanie się w dużej mierze w Europie kwestią dobrowolnej decyzji a nie formalnego spełniania regulacji.
Na instytucje finansowe i portfel aktywów banków największy wpływ z wymienionych regulacji ma Rozporządzenie o Taksonomii. Zdefiniowało ono działalności i inwestycje, które w Unii Europejskiej uznajemy za zrównoważone. Praktyka jednak pokazuje, że Taksonomia ma ograniczony wpływ na politykę kredytową i portfel aktywów banków.
Częścią obowiązkowego raportowania banków jest Green Asset Ratio, który pokazuje jaka część aktywów banku jest inwestowana w działalność gospodarczą zgodną z Taksonomią. Wskaźnik GAR zaraportowany na polskim rynku nie przekroczył 2,5% w raportach opublikowanych w 2025 za FY 2024. Główną częścią składową wskaźnika GAR są kredyty hipoteczne dla gospodarstw domowych zgodne z Taksonomią. Tylko 3 banki zakwalifikowały finansowania celowe względem przedsiębiorstw niefinansowych jako zgodne z Taksonomią. Jednak wielkość tych ekspozycji była niematerialna. Aktualne wytyczne ujęte w Taksonomii nakładają na banki obowiązek weryfikacji dokumentacji potwierdzającej spełnienie wszystkich kryteriów istotnego wkładu, DNSH (kryteriów nie czyń poważnych szkód) i minimalnych gwarancji, co przekłada się na tak niski GAR.

Pomimo więc tego, że banki w ograniczonym stopniu wykorzystują Taksonomię do oceny finansowań celowych, sama regulacja stanowi inspirację do wewnętrznych framework'ów banków pozwalających na ocenę finansowań jako zrównoważonych.

Grupa BNP Paribas posiada również taki wewnętrzny framework do oceny finansowań jako zrównoważonych, a cele dotyczące zrównoważonego finansowania były ujęte zarówno z dotychczasowej strategii banku jak i w nowej strategii Accelerate 2030 na lata 2026-2030. Zgodnie z nią planujemy do 2030 roku udzielić 25 mld zł zrównoważonego finansowania.

Jakie branże w Polsce – z perspektywy banku – mogą w średnim okresie zyskać, a które stracić na przyspieszeniu transformacji klimatycznej? Czy widać już przesunięcia strukturalne w popycie na finansowanie?

Branże, które mogą zyskać:
- Energia odnawialna – fotowoltaika, wiatrowa, zielona elektroenergetyka, mikro-instalacji stanowią istotne źródło wzrostu inwestycji i popytu na kredyty.
- Energetyka i efektywność energetyczna – modernizacja sieci, izolacja budynków, instalacje pompy ciepła, systemy inteligentnego zarządzania energią.
- Przemysł zielony – produkcja materiałów budowlanych o niskiej emisyjności, recykling, gospodarka obiegu zamkniętego, produkcja zielonego wodoru.
- Transport zielony – rozwój floty niskoemisyjnej, infrastruktura ładowania, logistyka niskoemisyjna.
- Technologie cyfrowe wspierające zrównoważony rozwój – Internet of Things, systemy monitoringu emisji, platformy do zarządzania zielonymi portfelami.

Branże, które mogą stracić:
- Energia oparta na węglu – zamykanie elektrowni i ograniczenie inwestycji w nowe instalacje węglowe.
- Przemysł o wysokim zużyciu energii i emisji dwutlenku węgla – stalowy, cementowy, jeśli nie zrealizują transformacji technologicznej.
- Transport oparty na paliwach kopalnych – sektor pojazdów ciężarowych i transportu morskiego, jeśli nie przejdą na zielone paliwa.

W kontekście eskalacji napięć geopolitycznych i konieczności wzmożonych zbrojeń w Europie cele związane z redukcją emisji mogą jednak zostać przynajmniej częściowo zarzucone na rzecz rozbudowy całego łańcucha wartości dodanej przemysłu zbrojeniowego, w tym branż wysokoemisyjnych, jak produkcja metali (ciężka metalurgia), czy amunicji (ciężka chemia). Odbudowa czy budowa nowych mocy produkcyjnych w tych branżach będzie prawdopodobnie skupiać się na możliwości wytwarzania uzbrojenia i amunicji szybko, tanio i w dużych ilościach, a nie na śladzie węglowym takiej produkcji.
Czy strukturalny popyt na finansowanie zmienia się? Z pewnością rośnie popyt na kredyty zielone, obligacje zrównoważone i finansowanie inwestycji w zielone technologie. Zwiększa się liczba projektów finansowanych z funduszy unijnych, a banki w tym BNP Paribas Polska, dostosowują swoje portfele kredytowe i produkty do tych zmian, wdrażając oceny ryzyka klimatycznego, wspierając innowacyjne projekty i tworząc specyficzne rozwiązania finansowe dla konkretnych sektorów.

Czy obserwują Państwo ryzyko, że rosnąca presja na „zielone finansowanie/transformacyjne finansowanie" prowadzi do ograniczenia dostępu kapitału dla tradycyjnych sektorów gospodarki, które nadal odgrywają kluczową rolę w PKB i zatrudnieniu?

Oczywiście istnieje ryzyko, że zbyt szybkie lub mocne skupienie się na „zielonym finansowaniu" mógłby prowadzić do ograniczenia dostępu kapitału dla tradycyjnych sektorów, które są istotne dla całej gospodarki, a zwłaszcza regionów zależnych od przemysłu ciężkiego, energetyki opartej na węglu czy tradycyjnych branż przemysłowych.

Na razie zjawisko to nie ma miejsca, lecz w dłuższej perspektywie branże te mogą jednak wymagać dodatkowego wsparcia transformacji poprzez kredyty na modernizację, inwestycje w efektywność energetyczną, redukcję emisji i przejście na nowe technologie. Potrzebne wydaje się więc odpowiedzialne podejście, które łączy rozwój zielony z utrzymaniem stabilności gospodarczej i społecznej.

Jaki Państwa zdaniem wpływ na gospodarkę i sektor bankowy będą miały aktywa osierocone, w tym w szczególności cały przemysł wydobywczy?

Aktywa osierocone mogą mieć widoczny wpływ na gospodarkę polską i sektor bankowy, szczególnie w kontekście przyspieszającej transformacji i zmniejszania zależności od paliw kopalnych. Prawdopodobny jest spadek wartości aktywów wydobywczych (np. kopalni węgla brunatnego i kamiennego) z powodu ograniczeń regulacyjnych, ograniczonego popytu i niskiej rentowności w długiej perspektywie. Rośnie też ryzyko spadku zatrudnienia i degradacji ekonomicznej w regionach zależnych od wydobycia – co może prowadzić do daleko idących zmian demograficznych i społecznych. Nieco bardziej optymistycznie patrząc, konieczność inwestycji w przejście do nowych form działalności (np. rewaloryzacja terenów, rozwój nowych branż) może stymulować lokalny rozwój, choć zapewne wymaga też i długofalowego wsparcia publicznego.

Wpływ na sektor bankowy:

- Zwiększone ryzyko kredytowe wobec spadku wartości aktywów i niepewności w przyszłych przepływach pieniężnych firm z sektora wydobywczego.
- Konieczność przeprowadzenia głębokiej oceny ryzyka klimatycznego i restrykcyjnego w portfelach kredytowych.
- Potrzeba wdrożenia strategii „przejścia sprawiedliwego" – poprzez finansowanie modernizacji, rewaloryzacji terenów, inwestycji w nowe technologie i wsparcie dla pracowników.
- Zmniejszenie udziału kredytów w sektorach o wysokim ryzyku klimatycznym, co wpłynie na strukturę portfeli banków.

Z perspektywy bankowej kluczowe wydaje się wspieranie transformacji narażonych branż poprzez dedykowane instrumenty finansowe, współpracę z rządem i lokalnymi instytucjami. Powinno to zminimalizować ryzyko systemowe i zapewnić stabilność zarówno gospodarczą, jak i finansową.

Czy zrównoważona transformacja może ona stać się motorem innowacji, czy raczej źródłem utraty konkurencyjności i presji kosztowej?

Zrównoważona transformacja może stać się motorem innowacji, a nie jedynie źródłem utraty konkurencyjności i presji kosztowej, ale pod warunkiem, że będzie realizowana strategicznie, obejmując inwestycje, polityki wsparcia i zaangażowanie wszystkich podmiotów gospodarczych i partnerów społecznych.

Innowacje są kluczem do sukcesu poprzez rozwój technologii w zakresie energii odnawialnej, efektywności energetycznej, gospodarki obiegu zamkniętego, zielonego wodoru czy cyfrowych systemów zarządzania zasobami stymuluje inwestycje w badania i rozwój (R&D). Firmy, które inwestują w zrównoważone rozwiązania, zyskują długoterminową konkurencyjność poprzez obniżenie kosztów operacyjnych (np. niższe zużycie energii), dostęp do nowych rynków (oraz unijnych funduszy), lepszą reputację i zwiększoną atrakcyjność dla inwestorów.

Jakie rekomendacje skierowaliby Państwo do firm z gospodarki realnej w Polsce – w jaki sposób powinny przygotowywać się do transformacji, by zminimalizować koszty dostosowania i utrzymać konkurencyjność na rynku?

Najważniejsze rekomendacje to:

- Wprowadź ocenę ryzyka klimatycznego i ESG w strategii biznesowej i zidentyfikuj procesy podatne na zmiany regulacyjne, rynkowe i środowiskowe.
- Zacznij od analizy bilansu energetycznego i emisji, zidentyfikuj obszary z największym potencjałem oszczędności (np. izolacja budynków, optymalizacja procesów, przejście na energię odnawialną). To pierwszy krok do redukcji kosztów związanych z emisjami.
- Zainwestuj w efektywność energetyczną i zielone technologie: wykorzystuj dostępne fundusze unijne, które oferują dofinansowanie do modernizacji instalacji, systemów chłodzenia, ogrzewania czy produkcji energii.
- Wdrażaj zielone innowacje w procesach i produktach: rozwijaj produkty o niższym śladzie węglowym, zwiększaj udział surowców odnawialnych i recyklingu – to zwiększa atrakcyjność na rynku, zwłaszcza w sektorach B2B i zielonych łańcuchach dostaw.
- Zbuduj partnerstwa z sektorem finansowym i technologicznym: korzystaj z ofert banków (np. BNP Paribas Polska) w zakresie kredytów zielonych, obligacji zrównoważonych i doradztwa w zakresie transformacji.
- Zainwestuj w rozwój kompetencji pracowników, w tym szkolenia w zakresie zrównoważonego rozwoju, cyfryzacji, nowych technologii i zarządzania zmianą są kluczowe dla płynności przejścia.
- Wykorzystaj dostęp do funduszy unijnych i lokalnych programów wsparcia i dzięki nim zwiększaj szansę na finansowanie inwestycji poprzez programy wspierające zieloną transformację.
- Buduj przejrzystość i komunikację ESG – regularne raportowanie w zakresie zrównoważonego rozwoju zwiększa zaufanie inwestorów, klientów i partnerów.

Działania te pozwolą firmom nie tylko zminimalizować ryzyko regulacyjne i koszty, ale również zwiększyć efektywność, atrakcyjność rynkową i długoterminową konkurencyjność.

Na ile koszty zrównoważonego rozwoju i transformacji energetycznej są już „wbudowane" w inflację i prognozy stóp procentowych w Polsce?

Wydaje się, że koszty zrównoważonego rozwoju i transformacji energetycznej są przynajmniej częściowo już dyskontowane przez prognozy inflacji i stóp procentowych. Niemniej ich wpływ na ceny konsumenckie i koszt pieniądza w przyszłości jest złożony i niekoniecznie jednoznaczny.
W krótkim okresie koszty transformacji – takie jak inwestycje w energię odnawialną, modernizacja sieci, przejście na zielone technologie – będą wpływać na presję cenową, zwłaszcza w sektorach z wysokim zużyciem energii. Wzrost cen energii w latach 2022–2025 był częściowo wynikiem zmian strukturalnych w energetyce i inwestycji w zielone źródła. W długiej perspektywie transformacja energetyczna może przyczynić się do stabilizacji (zmniejszenie zmienności) inflacji, poprzez obniżenie zależności od importowanych surowców energetycznych i ograniczenie wrażliwości na szoki cenowe.

Bezpośrednio na stopy procentowe wpływ ma oczywiście bieżąca inflacja, ale także potencjał gospodarczy kraju. Zwiększenie inwestycji, w tym „zielonych" powinno ten potencjał zwiększać, jednocześnie zmniejszając ryzyko wzrostu inflacji nawet w warunkach szybszego bieżącego wzrostu PKB.

Czy z perspektywy Pana/Pani banku zielona transformacja oznacza docelowo wyższe ceny produktów finansowych dla klientów – wyższe marże, prowizje, droższy kredyt?

Z perspektywy banków, zielona transformacja nie oznacza automatycznie wyższych cen produktów finansowych dla klientów, takich jak wyższe marże, prowizje czy droższe kredyty. W rzeczywistości może prowadzić do obniżenia kosztów i zwiększenia konkurencyjności.

Inwestycje w efektywność energetyczną, cyfryzację i zrównoważone procesy zmniejszają koszty operacyjne banków – co może przełożyć się na lepsze warunki dla klientów. Kredyty zielone i zrównoważone są często oferowane na korzystnych warunkach (np. niższe oprocentowanie, dłuższe okresy spłaty), ponieważ są wspierane przez fundusze unijne i mają niższe ryzyko klimatyczne. Wsparcie dla transformacji klientów (np. firm) poprzez dedykowane programy finansowe obniża ich koszty przejścia i zwiększa ich rentowność.

W przypadku sektorów o wysokim ryzyku klimatycznym, banki mogą oczywiście stawiać trudniejsze warunki kredytowe – ale to nie jest „zielona" cena, tylko odpowiedź na wyższe ryzyko. W długiej perspektywie, takie podejście zapobiega stratom i zwiększa stabilność systemu finansowego.

Gdyby miał Pan wskazać jeden konkretny postulat do rządu lub regulatorów, który sprawiłby, że zrównoważony rozwój będzie wzmacniał, a nie osłabiał konkurencyjność polskiej gospodarki – co by to było?

Wskazane byłoby prowadzenie przewidywalnej, długoterminowej polityki wsparcia dla zielonej transformacji, zintegrowanej z systemem funduszy unijnych i krajowych, z przejrzystymi kryteriami wsparcia i szybkim dostępem do środków.

Na ile technologie cyfrowe, w tym sztuczna inteligencja i analiza danych ESG, pomagają bankom realnie ocenić ryzyka klimatyczne i społeczne, a na ile generują nowe wyzwania analityczne lub reputacyjne?

Technologie cyfrowe, w tym sztuczna inteligencja (AI) i analiza danych ESG, odgrywają coraz większą rolę w ocenie ryzyk klimatycznych i społecznych przez banki. Jednocześnie – jak wszystkie innowacje - generują nowe wyzwania. Wydaje się, że nowe technologie znacznie zwiększają zdolność banków do realnej oceny ryzyka, ale ich skuteczność zależy od jakości danych, przejrzystości modeli i odpowiedzialnego nimi zarządzania.

Pomoc w ocenie ryzyk:

- Automatyzacja i skalowalność analizy ESG: Algorytmy umożliwiają przetwarzanie dużych ilości danych z różnych źródeł (raporty firm, dane satelitarne, dane energetyczne, dane z sieci społecznościowych), co pozwala na szybszą i bardziej szczegółową ocenę ryzyka ESG.
- Prognozowanie ryzyka klimatycznego – modele AI precyzyjnie analizują dane klimatyczne, geograficzne i sektorowe, umożliwiając wczesne wykrywanie zagrożeń (np. powodzie, susze) dla inwestycji i portfeli kredytowych.
- Wykrywanie nieprzejrzystości (w tym „green-washing") – Sztuczna inteligencja może bardzo sprawnie analizować treści raportów ESG, porównywać je z danymi rzeczywistymi i wykrywać rozbieżności, co zwiększa wiarygodność ocen.

Personalizacja oceny ryzyka – modele AI dostosowują ocenę do konkretnego sektora, regionu i struktury firmy, co powinno prowadzić do trafniejszych decyzji kredytowych.

Wyzwania analityczne:

- Zależność od jakości danych („garbage in, garbage out”): jeśli dane ESG są niepełne, nieaktualne lub nieprzejrzyste, algorytmy będą wyciągać błędne wnioski.
- Trudność w interpretacji modeli AI („black box”): brak przejrzystości może utrudnić uzasadnienie decyzji kredytowych.
- Ryzyko zniekształceń i dyskryminacji – jeśli modele są trenowane na danych z historii, mogą powielać istniejące nierówności społeczne lub regionalne.

Wyzwania reputacyjne:

- Obawy klientów i partnerów o prywatność danych, zwłaszcza przy wykorzystaniu danych społecznościowych czy lokalnych.
- Ryzyko utraty zaufania, jeśli algorytm zostanie poddany krytyce za błędne decyzje (np. odrzucenie kredytu na podstawie nieprawidłowej analizy danych).
- Presja społeczna i medialna w przypadku błędów w ocenie ESG, np. odrzucenie kredytu dla firmy z zielonego projektu z powodu błędu algorytmu.

Robert Sroka, członek zarządu POLSIF; Andrzej Stec, redaktor naczelny Bankier.pl

Link do materiału: https://www.bankier.pl/wiadomosc/Tak-powstaje-swiat-bez-zasad-Ekonomista-Kupujemy-taniej-a-potem-sie-dziwimy-9081142.html

.

Publikacja 2026-02-10